Kupiškio rajono savivaldybės
2023–2025 metų strateginio veiklos plano
3 priedas

Kupiškio rajono savivaldybė
(Savivaldybės arba įstaigos pavadinimas)

VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS PROGRAMOS APRAŠYMAS

1b forma

Biudžetiniai metai	**2023–ieji metai**
Asignavimų valdytojas(-ai), kodas	Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, 188774975
Vykdytojas(-ai), kodas	Kupiškio rajono savivaldybės administracija, 2 Uždaroji akcinė bendrovė „Kupiškio komunalininkas“, 50 UAB „Kupiškio vandenys“, 51 Infrastruktūros skyrius, 8 Alizavos seniūnija, 31 Kupiškio seniūnija, 32 Noriūnų seniūnija, 33 Skapiškio seniūnija, 34 Subačiaus seniūnija, 35 Šimonių seniūnija, 36

Programos kodas	**3**

Programos parengimo argumentai	Programa vykdomos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytos savarankiškosios savivaldybės funkcijos: kraštovaizdžio, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėsena, aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų eksploatavimas, sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas, teritorijos infrastruktūros planavimas, vietinės reikšmės kelių ir gatvių, taisymas, tiesimas, apšvietimo sistemos atnaujinimas, išplėtimas ir rekonstravimas, savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas, šilumos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų surinkimo ir valymo organizavimas, sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal Kupiškio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą)	**Žalesnė, išvystytos ir modernios infrastruktūros savivaldybė**	**Kodas**	**2**
Šia programa įgyvendinamas įstaigos strateginis tikslas	**Modernizuoti ir plėsti susisiekimo, vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo, viešąją draugišką aplinkai energetinę infrastruktūrą, mažinti aplinkos užterštumą**	**Kodas**	**02**

Programos tikslas	Užtikrinti švarią gyvenamąją aplinką įgyvendinant įvairias aplinkos gerinimo programas, prižiūrint atliekų tvarkymo sistemą	Kodas	01

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Įgyvendinant šį tikslą, bus pagerinta Kupiškio rajono aplinkos būklė, racionaliai naudojami gamtos ištekliai, sumažinta neigiama ūkinės veiklos įtaka aplinkai. Numatoma vykdyti aplinkos išsaugojimo ir kokybės kontrolės, atliekų prevencijos ir tvarkymo, ekologinio švietimo ir kt. priemones. Bus siekiama formuoti Savivaldybės įvaizdį, išsaugoti ir puoselėti gamtinę aplinką, sudaryti tinkamas sąlygas gyventojams ilsėtis.

Tikslo rezultato vertinimo kriterijai:

- ✓ Aplinkos apsaugos rėmimo specialiajai programai įgyvendinti numatomų skirti lėšų pokytis (palyginti su ankstesniais metais), proc.
- ✓ Komunalinėms paslaugoms numatomų skirti lėšų pokytis (palyginti su ankstesniais metais), proc.

Programos tikslui įgyvendinti iškelti 2 uždaviniai.

01 Uždavinys. Įgyvendinti rajono aplinką gerinančias priemones bei užtikrinti sklandų komunalinių paslaugų teikimą rajono gyventojams

Uždaviniu siekiama kontroliuoti ir mažinti žmonių ūkinės ir kultūrinės veiklos neigiamą poveikį aplinkai vykdant Aplinkos apsaugos rėmimo specialiojoje programoje numatytas ir kitas priemones. Vykdant uždavinį bus kontroliuojama, kaip laikomasi Savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų reikalavimų, reglamentuojančių aplinkos taršos mažinimo priemones. Bus šalinami aplinkos taršos židiniai, vykdomi oro kokybės ir triukšmo tyrimai, želdynų ir želdinių tvarkymas bei atkūrimas.
Uždavinio įgyvendinimo *priemonės:*

01. Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimas
Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos naudojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu ir kitais teisės aktais. Programoje numatomos priemonės, kurias vykdant yra kompensuojama aplinkai padaryta žala, statomi ar rekonstruojami, eksploatuojami gamtosaugos objektai, mažinamas aplinkos teršimas, priemonės, kuriomis vykdoma prevencija medžiojamųjų gyvūnų daromai žalai miškui, kompensuojama vilkų padaryta žala ūkiniams gyvūnams, aplinkosauginio švietimo priemonės ir kt.
20 proc. Programos lėšų yra skiriama Savivaldybės sveikatos rėmimo programai, kurios priemones, sąmatą ir ataskaitą tvirtina Savivaldybės taryba.

02. Aplinkos apsaugos funkcijos organizavimas
Priemonės lėšomis finansuojamas Savivaldybės aplinkos apsaugos planų, programų, teisės aktų, susijusių su aplinkos apsauga, rengimas, informacijos, techninės dokumentacijos ir statistinių duomenų apie aplinkos apsaugą rengimas ir platinimas.

03. Želdinių priežiūra
Įgyvendinant šią priemonę bus formuojamas Savivaldybės įvaizdis, saugoma ir puoselėjama gamtinė aplinka, sudaromos sąlygos gyventojams leisti laiką gamtoje. Bus atliekami šienavimo darbai, vykdoma esančių želdynų ir gėlynų priežiūra, kuriami nauji želdynai ir gėlynai, atliekamas medžių genėjimas, avarinių medžių kirtimas. Siekiant išsaugoti kraštovaizdžio struktūrą, biologinę įvairovę ir istorinę vertę, palaikyti teritorijos ekologinį stabilumą, gerinti žmonių gyvenamosios ir darbo aplinkos sąlygas, yra formuojamos želdynų sistemos. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo nuostatomis, Savivaldybė organizuoja Savivaldybės teritorijoje esančių želdynų ir želdinių inventorizavimą ir apskaitą, vykdo jų būklės stebėseną, organizuoja atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinius matavimus ir įrašymą į Nekilnojamojo turto kadastrą.

04. Komunalinio ūkio paslaugų užtikrinimas seniūnijose
Ši priemonė apima seniūnijų gatvių važiuojamosios dalies, dviračių ir pėsčiųjų takų, automobilių stovėjimo aikštelių valymą, kelių ir gatvių be patobulintos dangos greideriavimą, sniego valymą, kapinių teritorijų priežiūrą, pavojingų medžių iškirtimą, žaliųjų vejų, pakelių ir kitų teritorijų šienavimą, teritorijose esančių šaligatvių, kietų dangų, laiptų, takų, žaliųjų plotų valymą ištisus metus, sniego valymą nuo takų, apšvietimo tinklų seniūnijose įrengimą ir remontą ir t. t.

05. Viešojo ūkio tvarkymas
Priemonės lėšomis finansuojamas poilsio vietų tvarkymas (šiukšlių dėžės, suoliukai, skulptūros ir kt.), elingo tvarkymas ir priežiūra, žaidimo aikštelių įrengimas ir atnaujinimas, vandens kokybės tyrimai, viešųjų darbų organizavimo išlaidos.

Produkto vertinimo kriterijai:
- Priemonių, įgyvendintų iš rajono aplinkos apsaugos specialiosios programos, skaičius, vnt.
- Šienaujamų Kupiškio miesto teritorijų plotas, ha.
- Pašalintų praradusių savo vertę, keliančių pavojų medžių skaičius, vnt.
- Prižiūrimų kapinių skaičius, vnt.

02 Uždavinys. Tvarkyti rajono teritorijoje susidarančias atliekas

Vykdant Kupiškio rajono savivaldybės 2014–2020 m. atliekų tvarkymo planą, kaip ir kasmet, teikiama viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, tęsiama antrinių žaliavų rūšiavimo plėtra. Baigiamas rengti Kupiškio rajono savivaldybės 2021–2027 m. atliekų tvarkymo planas.
Savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo sistema teikia komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems Savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams. Panevėžio regiono savivaldybės atliekas šalina Panevėžio regioniniame sąvartyne Dvarininkų kaime, Panevėžio rajono savivaldybėje. Kupiškio rajono savivaldybė atsako už jos teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų surinkimo bei pervežimo į regioninį sąvartyną ir nuo jų atskirtų specifinių atliekų – antrinių žaliavų, pavojingų buities atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, žaliųjų atliekų bei didžiųjų ir kitų naudoti tinkančių atliekų surinkimą apvažiavimo būdu, taip pat atskiro antrinių žaliavų surinkimo organizavimą.

Uždavinio įgyvendinimo *priemonės:*

01. Atliekų tvarkymas
Kupiškio rajono savivaldybė atlieka pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją. Ji organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, būtiną jos teritorijoje susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tos sistemos funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.
Kupiškio rajono savivaldybė atlieka atliekų šias atliekų tvarkymo funkcijas: organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą, tvirtina Savivaldybės atliekų tvarkymo planą bei kitus su atliekų tvarkymu susijusius Savivaldybės teisės aktus. Kupiškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą: mišrių komunalinių atliekų, antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų, biologiškai skaidžių atliekų (maisto ir virtuvės, žaliųjų ir kt.), specifinių atliekų (didelių gabaritų, statybinių ir kt.), apmokestinamųjų gaminių (elektros ir elektroninės įrangos, padangų, naudotos alyvos ir kt. atliekų), buityje susidariusių pavojingų atliekų, gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąšlavų; bešeimininkių atliekų.

Produkto vertinimo kriterijai:

- Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas (paslaugos gavėjų dalis nuo visų gyventojų skaičiaus), proc.
- Surinktų atliekų kiekio pokytis (palyginti su ankstesniais metais), proc.
- Už atliekų tvarkymą iš gyventojų ir ūkio subjektų surinktų lėšų pokytis (palyginti su ankstesniais metais), proc.

03 Uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas rajono gyventojams remontuoti senus daugiabučius namus

Šiuo uždaviniu siekiama skatinti daugiabučių namų butų savininkus atnaujinti (modernizuoti) daugiabučius namus siekiant geresnės gyvenimo kokybės, racionalaus energinių išteklių naudojimo ir biudžeto išlaidų mažinimo būsto šildymo išlaidoms kompensuoti. Savivaldybė organizuoja seminarus daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo klausimais, inicijuoja renovacijos procesus, pagal galimybes apmoka dalį daugiabučių namų modernizavimo techninės dokumentacijos parengimo išlaidų, dalį namų remonto išlaidų. Uždavinio įgyvendinimo *priemonės:*

01. Daugiabučių namų remonto išlaidų dengimas
Šios priemonės lėšomis apmokama dalis daugiabučių namų modernizavimo techninės dokumentacijos parengimo ir namų remonto išlaidų, mokymų, seminarų daugiabučių namų modernizavimo, administravimo tema organizavimo išlaidos.

Programos tikslas	**Užtikrinti patogų susisiekimą rajono keliais**	**Kodas**	02

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Bendrasis darnaus automobilių kelių plėtros ir modernizavimo tikslas – suderinti aplinkosaugos, ekonominio ir socialinio vystymosi interesus užtikrinant kiek įmanoma švaresnę ir sveikesnę aplinką, efektyvų gamtos išteklių naudojimą, visuotinę ekonominę visuomenės gerovę bei socialinės atskirties mažinimą. Pagrindinės automobilių kelių plėtros kryptys, užtikrinsiančios darnią automobilių kelių tinklo plėtrą, yra saugi kelionė, judumas, patikima kelionė, kelių tinklo prieinamumas, protinga ir švari kelionė. Siekdama šių principų laikymosi, Kupiškio rajono savivaldybė Kelių priežiūros ir plėtros programos, Savivaldybės biudžeto, ES fondų lėšomis prižiūri, remontuoja jai priklausančius kelius ir gatves.
Tinkamas gatvių apšvietimas padeda sumažinti nusikaltimų, eismo įvykių skaičių, leidžia pasijusti saugiau, todėl Kupiškio rajono savivaldybė prižiūri, remontuoja, plečia apšvietimo tinklus, skiria lėšų apšvietimui.
Taip pat bus siekiama remontuoti, prižiūrėti miesto ir gyvenviečių infrastruktūros objektus.

Tikslo rezultato vertinimo kriterijus:

- ✓ Savivaldybės gatvių apšvietimui skiriamų lėšų pokytis (palyginti su ankstesniais metais), proc.
- ✓ Savivaldybės gatvių remontui ir priežiūrai skiriamų lėšų pokytis (palyginti su ankstesniais metais), proc.

Programos tikslui įgyvendinti iškeltas vienas uždavinys.

01 Uždavinys. Prižiūrėti rajono gatves ir kelius
Vykdant šį uždavinį, gavus Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, planuojama tvarkyti, plėtoti rajono kaimiškųjų seniūnijų kelius ir gatves, rekonstruoti Kupiškio miesto gatves. Tai pat numatoma atlikti Kupiškio miesto ir rajono kelio dangų ženklinimo darbus, vykdyti kelio ženklų priežiūros darbus. Numatoma skirti lėšų Kupiškio miesto ir rajono gyvenviečių apšvietimo sistemų funkcionavimui ir atnaujinimui.
Uždavinio įgyvendinimo *priemonės:*

01. Rajono kelių ir gatvių priežiūra, remontas, kapitalinis remontas, rekonstrukcija
Šios priemonės įgyvendinimui naudojamos Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos. Jos skirtos Savivaldybės vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti (greideriavimas, sniego valymas, kelio ženklų priežiūra, gatvių ženklinimas, greičio mažinimo kalnelių įrengimas ir kt.), šaligatvių įrengimui ir remontui, automobilių stovėjimo aikštelių įrengimui ir remontui, pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimui ir remontui (pėsčiųjų tako nuo Zuntės į Paketurių k. įrengimas, pėsčiųjų tako Kupiškio m. prie vandentiekio bokšto remontas, pėsčiųjų ir dviračių tako Krasnavos g., Kupiškio m. techninio projekto parengimas).
2023–2025 m. numatoma atlikti šių gatvių rekonstrukciją ir (arba) kapitalinį remontą, išdėstant jas prioriteto tvarka:

1. Kupiškio rajono Subačiaus miesto S. Nėries gatvės;
2. Kupiškio miesto Ugniagesių gatvės;

3. Kupiškio miesto Ąžuolų gatvės;
4. Kupiškio miesto P. Mažylio gatvės;
5. Kupiškio rajono Juodpėnų kaimo Kazimiero Spaičio gatvės;
6. Kupiškio rajono Antašavos kaimo Rožių gatvės;
7. Kupiškio rajono Puponių kaimo Naktakės gatvės;
8. Kupiškio rajono Smilgių kaimo Smilgių gatvės;
9. Kupiškio rajono Noriūnų kaimo Liepų gatvės;
10. Kupiškio rajono Juodpėnų kaimo Kepurinės gatvės;
11. Kupiškio rajono Šimonių miestelio Pušynėlio gatvės;
12. Kupiškio rajono Šîmonių miestelio Vandentiekio gatvės;
13. Kupiškio rajono Subačiaus miesto Sodų gatvės;
14. Kupiškio rajono Stuburų kaimo Pyvesos gatvės;
15. Kupiškio miesto Slėnio gatvės;
16. Kupiškio miesto Ežerėlio gatvės;
17. Kupiškio rajono Valakų kaimo Pievų gatvės.

02. Rajono gatvių apšvietimo užtikrinimas
Šios priemonės lėšomis finansuojama Savivaldybės gatvių apšvietimo įrangos priežiūra (valdymo spintų priežiūra ir remontas, šviestuvų valymas, priežiūra ir remontas, perdegusių elektros lempučių keitimas naujomis, šviestuvų gaubtų pakeitimas), miesto papuošimų priežiūra, gatvių apšvietimo išlaidos, gatvių apšvietimo įrengimas.

03. Infrastruktūros objektų plėtra
Ši priemonė apima Savivaldybei priklausančių pastatų (statinių, patalpų, objektų) remonto, griovimo, tvarkymo išlaidas, techninių projektų parengimo išlaidas ir kt. Taip pat šios priemonės lėšomis finansuojamas vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklų įrengimas ir remontas Savivaldybės biudžeto lėšomis, privačių namų prijungimui prie ES lėšomis įrengtų nuotekų šalinimo infrastruktūros tinklų.

09. Kupiškio miesto ir rajono gatvių apšvietimo tinklų rekonstrukcija ir įrengimas
Bus rengiami nauji apšvietimo stulpai, šiuolaikinius reikalavimus atitinkantys šviestuvai. 2023 m. numatoma įrengti apšvietimo tinklus automobilių stovėjimo ir vandens transporto nuleidimo aikštelėse, esančiose Kunigiškių k. ir Vėžionių k., prie Kupiškio tvenkinio esančiose sporto aikštelėse, suremontuoti tilto per Kupos upę Gedimino g., Kupiškio m. apšvietimą. Darbus planuojama atlikti Kelių priežiūros ir plėtros programos ir Savivaldybės biudžeto lėšomis.

Produkto vertinimo kriterijai:
- Rekonstruotų gatvių ir kelių ilgis, km
- Kapitališkai suremontuotų gatvių ir kelių ilgis, km
- Įrengtų kelio ženklų ir eismo saugumo priemonių skaičius, vnt.
- Įgyvendintų apšvietimo tinklų rekonstrukcijos projektų skaičius, vnt.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas: Programa leis užtikrinti efektyvų atliekų ir antrinių žaliavų tvarkymą, sumažės aplinkos tarša, bus kompensuota aplinkai padaryta žala, prižiūrima, saugoma ir puoselėjama gamtinė aplinka, ugdoma ekologiškai mąstanti visuomenė.

Tikslo pasiekimo vertinimo (efekto) kriterijai:
E-03-03-01 Aplinkos oro kokybė, neviršijanti didžiausių leistinų koncentracijų (≥ 1).
E-03-03-02 Kelių eismo įvykių skaičiaus pokytis rajone (palyginti su ankstesniais metais), proc.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo šaltiniai:
Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto dotacijos, Kelių priežiūros ir plėtros programos ir kitos lėšos.

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginiame plėtros plane yra numatyti šie veiksmai, susiję su vykdoma programa:

III PRIORITETAS. Žalesnė, išvystytos ir modernios infrastruktūros savivaldybė.
Tikslas 3.1. Rajono pasiekiamumo gerinimas.
Uždavinys 3.1.1. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą.
Tikslas 3.2. Modernios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros vystymas ir plėtra darnoje su gamtine aplinka.
Tikslas 3.3. Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas.
Tikslas 3.4. Gyvenamosios aplinkos gerinimas ir nuolatinė priežiūra.
Uždavinys 3.4.2. Gerinti miesto ir kaimo viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą.

Susiję įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai:
Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, Lietuvos Respublikos kelių įstatymas, Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymas, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas, kiti Lietuvos Respublikos ir Savivaldybės teisės aktai.

_____